

DAMIAAN DOCUMENTATIE- EN INFORMATIECENTRUM

*Verzamelt alle betekenisvolle informatie
over pater Damiaan*

Het eerste boek over pater Damiaan verscheen al tijdens zijn leven, en sindsdien stopte het schrijven nooit. Het documentatie- en informatiecentrum Damiaan verzamelt die publicaties, en stelt brieven, foto's en ander materiaal ter beschikking aan wie het levensverhaal van Damiaan wil onderzoeken of doorvertellen.

Patrik Jaspers (links) van het documentatiecentrum poseert met de betrokken paters picpussen bij 'Kansloos', een beeld van Elmer de Maeyer. © Hugo Maris

Jozefien VAN HUFFEL

„Pools, Hongaars, Japans, Indiase talen.” Patrik JASPERS van het documentatiecentrum somt een paar van de talen op waarin over Damiaan werd geschreven. Aan de Sint-Antoniusberg lokt het graf van pater Damiaan beneden in de crypte een internationaal publiek naar Leuven, en boven wordt verzameld wat de wereld denkt over 'onze' Jozef DE VEUSTER.

Aldus koesteren de paters van de Heilige Harten op één plaats verschillende aspecten van hun (voorlopig nog) zalige congregatielid. Beneden, in het onthaalcentrum, maakt een groep dames kennis met de innerlijke Damiaan, en hoe die vandaag inspireert. Boven, in het documentatiecentrum, zit de historische figuur besloten in boeken, brieven en beeldmateriaal.

Schrijvers en documentairemakers die hun oog op Damiaan laten vallen, doen stevast een beroep op het centrum. Het levert ook materiaal voor de tijdelijke tentoonstellingen in het Damiaanmuseum in Tremelo, werkte recent mee aan de expositie op de *Mercator* in Oostende, het schip dat het lichaam van de pater in 1936, bijna vijftig jaar na zijn dood, overbracht naar zijn vaderland. Patrik Jaspers: „Momenteel staat een project op stapel dat de kerk van dit complex betekenis moet geven voor de bezoekers die voor Damiaan komen. Een *Weg van Damiaan* leidt hen via de fases in de roeping van de pater door de kerk.”

Alle boeken die over Damiaan gepubliceerd werden en worden wil het centrum verzamelen. „Vanaf het eerste boek, nog tijdens zijn leven, kun je elk decennium de belangrijke publicaties aanduiden”, vertelt Jaspers. Hij haalt er een uit de kast van een zekere John Farrow. „In de jaren 1930 had

dit, dankzij talrijke vertalingen, veel invloed op de beeldvorming over Damiaan. De man was regisseur, en brengt het levensverhaal heel beeldrijk en filmisch. Het feit dat Damiaan Molokaï op een bepaald moment niet mocht verlaten om te biechten, en dus vanuit een sloep de absolutie ontving van de bisschop, beschrijft hij bijvoorbeeld zo indrukwekkend, dat het beeld ontstond dat Damiaan, eenmaal op Molokaï aangekomen, het eiland nooit meer verliet.” Het exemplaar van Farrow's boek bevat een opdracht voor de provinciaal van de picpussen die in de jaren 1930 het proces om Damiaan zalig te verklaren in gang zette. „Het zat tussen de dubbels, die in principe mogen worden weggeschonken. Ik heb het er maar uitgehaald, als historisch document”, lacht Jaspers.

Op tafel liggen twee exemplaren van een ander bijzonder boek. Edward Clifford, een Britse schilder en auteur, bezocht Damiaan in 1888 op Molokaï. Achteraf schilderde hij het beroemde beeld van de pater met strohoed, aan het lezen in *De navolging van Christus* van Thomas à Kempis. Bovendien schreef hij een verslag over zijn bezoek. „Dit exemplaar stuurde Clifford op naar pater Pamfiel, zijnde Auguste De Veuster, de broer van Damiaan. Het andere naar de paters in Leuven. Je merkt dat er hier een aantal bladzijden ontbreken”, wijst Jaspers.

„Uit de begeleidende brief blijkt dat de auteur dat zelf deed. Hij schreef vanuit een protestants standpunt, en was bezorgd dat de paters aanstoot zouden nemen aan bepaalde passages. 'Hopelijk kunnen uw paters het nu wel lezen', schreef hij.”

**„Elk decennium bracht
boeken voort die het
beeld van Damiaan
bepaalden”**

Naast boeken vind je in het documentatiecentrum verschillende dossiers van de paters die de zaligverklaring van Damiaan voorbereidden. „Momenteel leven zij nog, maar over tien à twintig jaar krijgen die historische betekenis”, meent Jaspers. Verder zijn er de brieven van Damiaan, die echt inzicht geven in het denken van de pater. „Een deel is gericht aan familie en vrienden in Vlaanderen. Je moet weten dat een brief 140 dagen onderweg was met de boot, dus je schreef niet zomaar even. Gemiddeld was er één dikke brief per jaar.” Verder was Damiaan verplicht jaarlijks

verslag uit te brengen aan de generale overste. „En dan is er nog de praktische briefwisseling met de oversten in Honolulu.”

Het documentatiecentrum staat ten dienste van iedereen die bezig is met wetenschappelijk onderzoek, of met een publicatie. Hoewel dat geen uitdrukkelijke bedoeling is, probeert het intussen naast de mythes die door de jaren heen over pater Damiaan zijn ontstaan, het echte verhaal een plaats te geven. „Het is de paradox van Damiaan dat, toen hij stierf, uit de hele wereld de roep klonk dat hij heilig zou worden verklaard, terwijl de mensen die hem daar ter plaatse kenden en zeer heldhaftig en buitengewoon vonden, geen tekenen van heiligheid hadden gezien, toch niet zoals in de traditionele negentiende-eeuwse opvatting over heiligheid. Geen stigmata, visioenen, geen rozengeur”, vertelt Jaspers. „Toch waren er sterke verhalen nodig bij de eerste stappen op de weg naar de heiligverklaring. Toen dat proces in de jaren 1960 was voltooid, bleek echter ook de historische figuur Damiaan belangrijk. Onder andere dat zorgde ervoor dat het allemaal zo lang heeft geduurd.”

Het Documentatiecentrum Damiaan kunt u raadplegen na afspraak. Informatie 016 31 63 68 of damiaanvandaag@chello.be.